

О. Году нь ко

Христос - цар

~~37 3217~~

о. ОСИП ГОДУНЬКО

ХРИСТОС-ЦАР

ДОХІД З ТІЄЇ КНИЖКИ ПРИЗНАЧЕНИЙ
НА БУДОВУ ЦЕРКВИ ХРИСТА ЦАРЯ
В НОВІМ ЗНЕСІННЮ

Л Ї В І В

1935

0610
о. ОСИП ГОДУНЬКО

ХРИСТОС-ЦАР

ДОХІД З ТІЄЇ КНИЖЕЧКИ ПРИЗНАЧЕНИЙ
НА БУДОВУ ЦЕРКВИ ХРИСТА ЦАРЯ
В НОВІМ ЗНЕСІННЮ

ЛЬВІВ

1935

НАКЛАДОМ КОМІТЕТУ БУДОВИ ЦЕРКВИ ХРИСТА ЦАРЯ В НОВІМ ЗНЕСІННЮ

37.327.

Львів. Бібліотека
АН. УРСР

0544.109(2)-503.11

Друковано 3.000 примірників.

Ч. 9794/К.

Позволяється печатати.

Від гр.-кат. Митрополичого Ординаріату.

У Львові, дня 12. жовтня 1935

† *Никита*
Єп. Пат. Ген. Вік.

ХРИСТОС - ЦАР

Образ з іконостасу молитовниці
Гр.-Католицької Духовної Академії у Львові,
розмальованої місцем П. Холодним
з благословення ВПреосв. Митрополита Андрея
і стараннями о. Ректора Д-ра Й. Сліпого.

Слухайте це, всі народи, почуйте всі люди на землі,
як чудово кличе-взиває наша східня Церква свої діти
на початку кожної відправи:

„Прийдіте, поклонімся *Цареві*,
нашому Богу.

Прийдіте, поклонімся *Христу Цареві*,
нашому Богу.

Прийдіте, поклонімся і припадім
самому Господу *Ісусу Христу, Цареві*
і Богу нашому“.

І справді вірні клоняють свої голови перед образом
Ісуса Христа, Царя слави, на іконостасі, що на престолі
слави царства Свого царює над усім небесним, земним
і підземним. Він, Цар царів і Пан панів через царські
ворота у святих Дарах сходить до Своїх вірних, що
устами єрея співають урочисто:

„Благословенне будь Царство Отця,
і Сина, і Святого Духа, тепер і завжди,
і на віки вічні!“

Благословенне будь Царство Отця Всемогущого,
Творця неба й землі, і всього видимого й невидимого,
Що поставив Сина Свого Царем над Сіоном (Пс. 2).

Благословенне будь Царство Сина, Що має на одежі й на бедрі Своїм написане: „Цар царів і Пан панів“ (От. 19, 16).

Благословенне будь Царство Твоє, Царю небесний, Утішителю, Духу правди, що всюди єси й все наповняєш, Скарбе добра й життя Давче:

Прийди і вселися в нас, і просвіти очі розуму нашого, щоб ми, живучи у світлі царства Христової ласки на землі, зуміли дістатися до царства небесного на віки вічні, Амінь.

Христос раждається — славіте Єго!

„Величай, душе моя, во вертепі
рождшагося *Царя* Христа“

(*прип. 9. пісні утр. Кан.*)

Вже прогомоніли чеснохресні пісні, минуло свято Покрови, наближається час, коли то „свята Скарбниця слави Божої, Пресв. Діва Марія, вводиться до дому Господнього, приносячи з собою ласку“ — день, що з ним розпочинається співати пісень у честь Того, що прийде завести Царство ласки на землі, у славу новородженого Христа. Та до Різдва ще далеко... Св. Церква святкує перед тим пам'ять пророків Наума, Аввакума, Софонії. Вони ж віщим духом кликали: „Радуйся, донько Сіонова! Сам Господь *Царем* посеред тебе й не знаєш лиха...“ Хвалить Церква і тих, що пильно шукали царства Божого, як Натанайл, як св. Праотці і Отці, а далі вже й сама radoщами радіє й зворушливо накликає:

„Готовися Вифлиєме, відчинися всім Єдеме,
тішся Евфрате, бо дерево життя зацвило
від Діви. Христос родиться, щоб відновити
перш упавший образ“.

Та й молитвами, добрими ділами, св. постом „Пилипівкою“ готовляться християни прийняти гідно Того, що прийде відновити упавший в людині образ Божий. А 25. грудня, ввечері, як на небі зірка ясно засяє, вітають Його, що:

„В біднім вертепі, в яслах на сні
Спочив *Владика, Цар світа*.
Ото ж до Нього спішім всі нині —
Нашого жде Він привіта“...

І повні ангельської радості вітають вірні Царя світа, що — рівнославлений з Отцем і Святим Духом зволив спасення нашого ради прийняти тіло від святої Богородиці і Вседіви Марії, та без зміни став чоловіком, та й співають пісню перемоги:

„Почуйте аж до краю землі:
Люди, що блукали у темряві, побачили
Світло велике, бо з нами Бог!
Розумійте, народи, і впокорітеся!
Бо нам народилось Дитя, Син, і дано
Його нам, бо з нами Бог!
Розумійте, народи, і впокорітеся!

Дитя, Бог предвічний, народився, умалив себе, прийнявши вид слуги, ставши подібний людям і уподобившись чоловікові понизив себе, бувши слухняним аж до смерти... Через що і Бог вивищив Його, і дав Йому імя більше всякого імени....

І ти, непокірливий чоловіче, як прагнеш, щоб Бог поставив тебе високо в Царстві Своїм небеснім, мусиш стати слухняний, як те Дитя маленьке, мусиш взяти солодке ярмо заповідей Божих на себе і тягар протинощів покійно нести, мусиш слухати батьків, Церкви, наставників своїх.

„Влада ж Його на раменах Його, бо з нами Бог!“
Розумійте, народи, і впокорітеся!

Так! Влада Христа велика. Царство Його — царство всіх віків. Владицтво Його — у всякому роді й роді, бо ж Він

„Бог Кріпкий, Владика, Князь світу“.

Бо котрому коли з янголів сказав Бог:

„Ти мій Син, я сьогодні зродив Тебе“!

І знов:

„Я буду Йому вітцем, а Він буде мені Сином“!

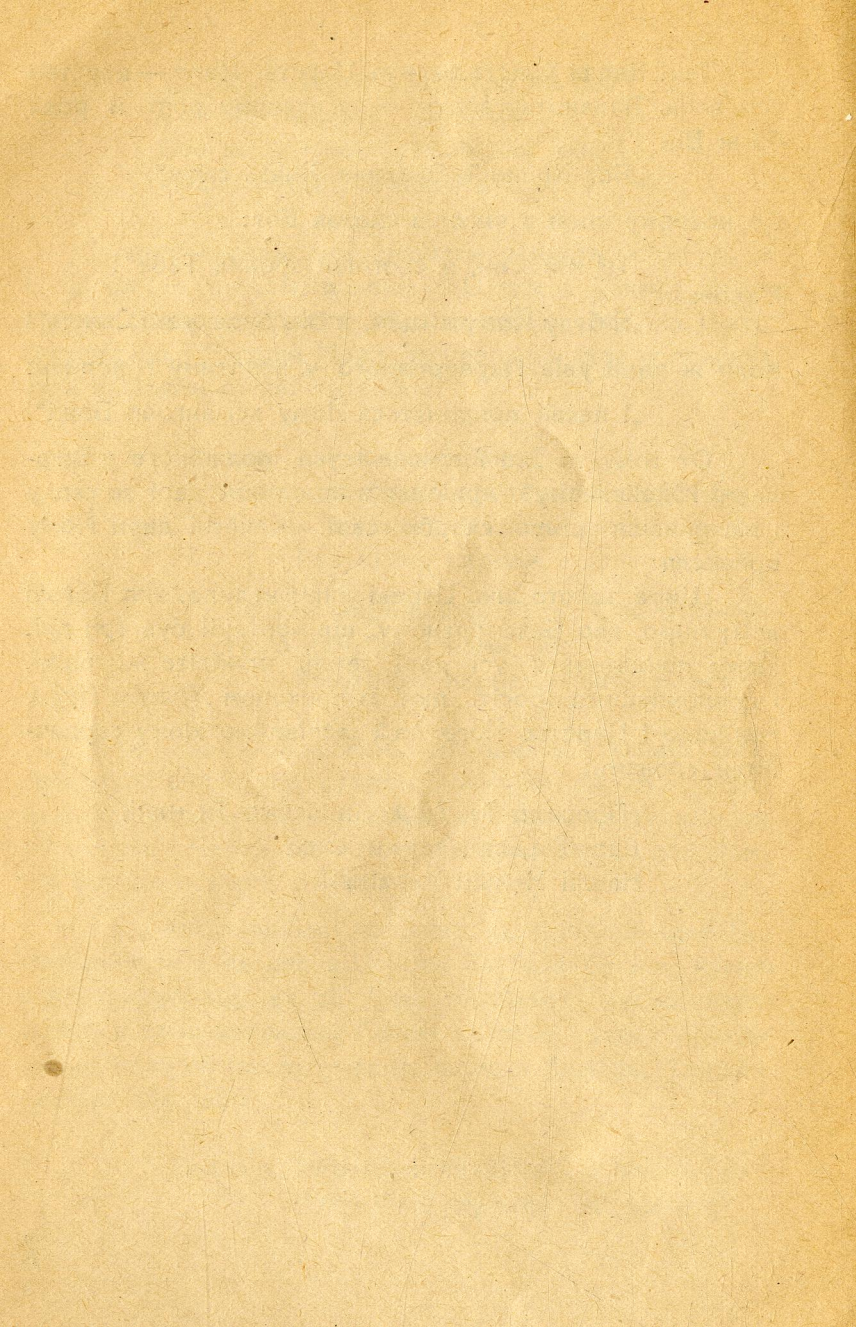
Коли ж знов увів Первородного у вселенну говорить:

„І нехай поклоняться Йому всі янголи Божі“.

От тому то „до Господа Ісуса, родженого у Вифлиємі Юдейському“, прийшли з поклоном царі зо сходу і відчинивши щиро скарби свої — чесні дари Йому принесли:

Щире золото, яко Цареві віків; кадило, яко Богові всіх; миро, яко Безсмертному, що мертвий був три дні. Йому поклоняться усі царі землі, прийдіте ж, вірні, і поклонившись просіть, щоб із приходом *Христа Царя*, прийшло і Царство Його, та й заспіваймо Йому сердечними словами:

„Просимо Тя, *Царю*, просимо Тя нині,
Даруй щастя, верни волю
Нашій Неньці Україні“!

Явився єси днесь вселенній...

„Христе Царю! Яко чоловік, прийшов єси на річку, і спішиш, о Добрий, прийняти рабське хрищення з руки Предтечі, гріхів ради наших, Чоловіколюбний“.

(З. стихири І. часа перед Богоявл.)

Дивні дороги новородженого Христа Царя. Вже яко восьмиденний *„всіх Господь*, обрізання терпить, і людські прогріхи, яко Бог обрізує“. В день Стрітіння старець Симеон обіймає руками *„Законодавця й Владику всього“* — а Той нам каже:

„Не старець Мене держить, а Я держу його, той бо відпущення Мого просить“.

та й лине церковна пісня до того Дитяти Царя:

„О Христе, всіх Царю, перемоги на ворогів, вірному Твому слугі, народові нашому даруй. О Христе, Царю, подай мені гарячі сльози, що б плакати нам душею, так зле погубленою“.

Та ось вже чути голос покликуючого в пустині, Йоана Христителя, що ходить по всій околиці йорданській, проповідуючи хрищення, покаяння та прощення гріхів, як писано в книзі словес Ісаї пророка:

„Приготовте дорогу Господню, Правими робіть стежки Його“.

Це ж тією дорогою ступатиме Христос Цар, що хочачи завести нове Царство ласки Своєї на землі, приймає „рабське хрищення“ з тремтячої руки Йоана,

А те нове Царство Христа повне радості й краси. Ось що про нього каже

Читання з пророка Ісаї:

„Так говорить Господь: Возвеселиться пустиня й суха земля, возрадується безлюдна країна й зацвіте лелією. Велично цвистиме й радіти, веселитисяме й співати; дасться їй красу Ливанову й блиск Кармелю та Синоду; й оглядати будуть величність Господа й нашого Бога славу. Покріпите обезсилені руки, подайте силу захитаним ногам! Скажіть малодушним: Потіштесь і небійтесь! Глядіть, це ваш Бог; Приходить пімста й відплата від Бога; він прийде спасти вас! Тоді прозрять очі сліпих й уші глухих відчиняться; тоді хромий підскачить як олень та язик німого піснею озветься! Бо поплинуть води в пустині, а в степах потоки; безводні місця змінюються в озеро — а суха земля в джерело вод. На леговищах шакалів зазеленіє трава мов шувар. І повстане так дорога; а ця дорога назветься „святий шлях“ і не ходитиме тим шляхом ні один нечистий. Він призначений для тих, що мандрувати будуть і не зблукаться, хоч який був би недомний. Там не буде льва, ні хитрий звір не ступить на нього; — ні, він там не знайдеться, а ходитимуть ним лише спасені. Вернуться виволені Господом і радісними піснями підуть на Сіон. Вічна радість над їх головами; веселість та щастя знайдуть вони, а смуток і зітхання далеко від них віддалиться“.

А саме проповідування Христом оцього месійного Царства розпочинається святим Богоявленням, що ми святкуємо урочистими Водохрищами, коли то чуємо слова освячення:

„Ти же Чоловіколюбний Царю, прийди, і сьогодні наїтієм Святого Духа, і освяти воду сію... і дай усім, що торкнуться її, і причащатися-муть і помазувати нею, освячення, здоровля, очищення й благословення“.

„З радістю черпатимете води з джерел Спасителя“, кликав пророк Ісая... Водю св. хрищення, приймає вас Христос в обіцяне Своє месійне Царство ласки, коли то священик прохає Його покірно:

„Владико Господи Боже наш, призвавий слугу Твого до св. просвічення, *сподоби його великої благодати св. Твого хрищення... щоб не був дитиною тіла, а став дитиною Царства Твого*“.

А хто — пригадують далі св. молитви — виповнить прикази-заповіді Христа Царя, хто заховає ризу нескверну, той увійде і в блаженство святих у вічному царстві небесному. Оця якраз Тайна св. хрищення є просвіченням і справжнім Богоявленням в новопросвіченій людській душі, а вода в цій першій Тайні — приносить „благодать ізбавлення й благословення Йорданово“.

Щоб знову новопросвічений воїн Христовий міг

„заховатися в вірі чистого ісповідання,
у всякій побожності і виповненні заповідей
Христових у всі дні життя свого“

у вході до Царства Христової благодати приймає ще й другу ласку — Тайну св. Миропомазання, якої прохає для нього священик:

„Сам Владико всіх Царю добросердечний даруй йому і печать дара святого, всесильного й поклоняємого Ти Духа“.

Ось так Тайною св. хрищення затаємося під прапор Царя Христа, Тайною св. миропомазання скріплюємося в цій службі Тобі, Царю царів, і тихо-мирно, без спротиву Твоїй ласці прагнемо Тобі служити,

„Бо Ти єси Цар спокою і Спас душ наших, і ми Тобі славу приносимо, Отцю, і Сину, і Святому Духові, тепер і завжди, і на віки вічні, Амінь.

Христос посеред нас

„...Всяку журбу життєву відкладімо тепер, щоб Царя всього підняти, якого невидимо ангельські чини зо славою провожають. Алилуя!“

Поправді чудова картина розкривається перед очима християнина, як під переможні звуки „Херувимської“, у хмарах пахучого кадила, у золотих пишних ризах священник переносить св. Дари з місця предложення на св. Престіл. Тоді стає живо перед очі радісна подія з життя Спасителя, як Він візджає в Єрусалим, а одушевлений нарід з захопленням вітає Його, стелить свої одежі по дорозі, ріже віття з дерев, а люди, що йдуть попереду й позаду, кличуть, кажучи:

„Слава Синові Давида!
Благословений, хто йде в ім'я Господнє,
Слава на висоті!“

Прийдім і ми сьогодні, ввесь новий Ізраїлю, і з про-
роком Захарією закличмо:

„Радуйся, дочко Сіона!
Ось Цар твій іде до тебе
тихий, сидючи на ослиці
і осляти, потомку підяремної“.

Радіймо ж сьогодні, наче діти тримаючи руками віття, і вітаймо Спасителя словами Церкви:

„Слава на висоті!

Благословен, що йде *Цар Ізраїля*“ *)

Слава! співайте Цареві всесильному, що воскресив Лазаря із гроба.

Слава! співайте Цареві сердець, що із уст дітвори і немовляток вчинив хвалу.

Слава! співайте Цареві нашому, співайте, бо коли ви замовкнете, — каміння кричатиме!

Се Цар ваш! Йому дана всяка власть на небі і на землі. Не то наші одежі стелімо під Його ноги — а все наше єство, всю душу, розум і волю, серце і почування віддаймо Йому в радості й покорі, а з певністю серед радісних окликів почуємо Його царський голос:

„Коли хто служить мені, нехай йде за Мною; де я, там буде і Мій слуга“.

Піди, християнине, слідами Спасителя і подивись, як Він, Владика і Вчитель твій, усувається, коли люди, одушевлені Його чудами, прагнуть окликати Його царем. Усувається, втікає, бо тримається того, що Сам сказав:

*) „Ізраїль“ у Нов. Завіті не означає сьгоднішніх Жидів, але *власне християн* та їх попередників зо Стар. Завіту. Це *духовий* ізраїль (борець Божий, вибраний нарід), що зібраний до-вокола Христа Спасителя. Таке розрізнення завдячуємо саме ап. Павлові, що пише: „Не всі, що від ізраїля, це ізраїль... не діти тілесні це діти Божі, але діти обітниці“ (Рим. 9, 6—7) жидів на-зиває ап. Павло „*ізраїль по тілу*“. Отже „Бог ізраїлев“ — це християнський Бог; очевидно Він тотожний зо старозавітнім і з сьгоднішнім жидівським Богом, та ми Його, завдяки Спаси-телеві, певніше пізнали. (д. „Мета“, ч. 22 „Жидівство в христі-янстві“ — о. д-ра Костельника).

„Численними муками треба нам увійти
в царство Боже“.

„А ти, християнине, борець і робітник Христа, ти обіцяв увесь день боротися і зносити спеку цілої днини. Чому ж перед закінченням дня шукаєш відпочинку? Чекай вечора, кінця земного життя, коли господар прийде і віддасть тобі заплату. Бо як настав вечір, сказав пан винниці до свого управителя: „Поклич робітників та роздай їм нагороду“, не опівдні, ані на початку найму, зажди кінця життя, тоді дістанеш слушну нагороду. А тимчасом вдовольсь останнім місцем, тоді приймеш перше“ *).

Піди, християнине слідами Спасителя, і послухай Його слів:

„Хто більший між вами, нехай буде найменший,
а хто перший, нехай буде як слуга“.

Приглянься ближче, християнине: Ось у Великий Четвер Христос Цар, Владика - Учитель, умиває ноги своїм учням...

„Син чоловічий не прийшов, щоб служили
Йому, але послужити і дати душу за спасення
багатьох“.

Так тому тайну, покірну службу Христа Царя повторяє Церква у Великий Четвер, коли то єпископ умиває ноги своїх вірних. Та не забувай, християнине, що ніхто з оплутаних тілесними бажаннями й розкошами не є достойний приходити, або наближатися, або послужити Цареві слави. Не забувай ніколи, що ти

*) Св. О. Н. Вас. Вел. „Аскетичні твори“ в перекладі митр. А. Шептицького, ст. 421.

в почитній службі у Христа Царя, а „хто служить у війську, не вмішується у справи світа, щоб приподобатися вождові“.

„А Ти, Вожде наш небесний, Господи Ісусе Христе, уваж з святої оселі Твоїї, і від славного царського престолу Твого, і прийди освятити нас Ти, що в висоті з Отцем сидиш, і тут невидимо з нами пробуваєш“.

„Ісус, Цар слави, з нами невидимо перебуває... у Пресв. Евхаристії, під видами хліба і вина. Евхаристія (=подяка) — це служба Христа Царя. Хто кому дякує, чи ти Христові за Його дари, по словах Давида: „Що віддам Господеві... чашу прийму“ — чи може Христос нам? Слово Евхаристія для означення того тайного таїнства введено не св. Письмом, а практикою Церкви, але і в практиці Церкви живе Дух Христа. Чи те слово не значить, що властиво Христос дякує нам, коли Його службу приймаємо? Може таке значення слова? Відай така Христова служба, відай така Христова влада:

Покірنا в безконечність“ *).

*) Послання Митр. Андрея: „Остання неділя“... АЕВ. Ч. XI. р. 1934, ст. 225.

Слава страстям Твоїм, Господи.

„Величаємо Тебе, Ісусе Царю,
і почитаємо погребання і стра-
дання Твої, що ними збавив
єси нас від зітління“.

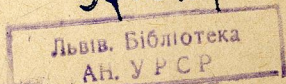
(З ерус. утр.)

Є в одній нашій стихирі - пісні болюча скарга роз-
п'ятого Спасителя, що зворушує і до сліз приводить
кожне християнське серце. Люди мої, кличе Христос,

„Чим я вас засмутив, або чим загнівав?
Чи передо Мною збавив вас хто від журби?
І сьогодні, як Мені віддячуєтеся?
Злом — за добро!
За огневий стовп — ви на хресті Мене розп'яли.
За хмару — гріб Мені викопали.
За манну — ви жовч Мені подали.
За воду — ви оцтом Мене напоїли...

І пливе з Хресного Дерева ця глибока, як рана,
скарга Ісуса аж по сьогоднішній день... Може і на нас...
Та закам'яніли людські серця. Недавно хотіли обрати
Його Царем, сьогодні кличуть безстыдно: „Не маємо
Царя, тільки Кесаря“. В неділю кликали: „Слава Синові
Давида“, — сьогодні ж: „Візьми, розпни Його!“ — Не
жалують Христа... О, так! „Не жаль мені Христа, а жаль
мені, як треба собі відмовити грішної потіхи.

Не жаль мені Христа, як одітий у багряню одежу,
стає посміховищем юрби, а кривдую собі, як безбожні
посміхаються з моєї побожності.

Не жаль мені Христа, як гостре терня ранить-ятрить Його голову, а жаль мені панувати над собою.

Не жаль мені Христа, що проливає за мене останню краплю чесної Крови, а шкода мені — посвятити Йому кожну неділю, ідучи на Службу Божу й духовну науку.

Не жаль мені Христа, як Кровю залитий іде дорогою хресною, а важко мені ходити стежками праведних.

Не жаль мені Христа розп'ятого, копією пробитого — а мені важко щось для Нього перетерпіти, зберегти Його закон.

Жалуєш Його? Ні! Бо якби Ти жалував, то інакше жив би!*) А чейже Йому з вдякою безмірною співає Церква:

„Ти викупив нас від клятви закону дорогоцінного Твоєю Кров'ю; до хреста прибитий і копієм прободений, Ти безсмертність подав єси людям. Спасе наш, слава Тобі“.

Поправді розп'ятий Христос на хресті, величний є величиною безцінного відкуплення, великий є великістю Свого терпіння, і має повне право з висоти хреста свого царювати над нами. Розп'ятий за людські гріхи, Ісусе Царю! Ти не лишишся опущений на хресті. *„Прийдуш до Тебе в покорі сини тих, що Тебе пригнітали, і припадатимуть у стіп ніг Твоїх усі, що колись Тобою гордували“.*

От тому то і в нашій народі українській з глибокої давнини, як прадіди наші почали приймати віру Христову, св. хрест був у великому пошануванні та прославленні. Недаром у нашому літописі записано чудовий переказ про те, що один з дванадцяти апостолів,

*) За Т. Тотом: „Христос-Цар“ ст. 162.

св. апостол Андрій, бувши підчас подорожі на тих горах, де потім золотoverхий Київ — столиця Держави Української — був побудований, поставив тут хреста і пророкував, що на горах цих засіє благодать Божа, побудоване буде велике місто і стане тут багато церков Божих. А пізніший переказ каже, що на тім місці, де апостол хреста поставив, побудували потім церкву на честь Воздвиження пречесного хреста Господнього.

І скільки потім побудував наш нарід чеснохресних церков! Св. хрест бачимо на давніх козацьких хоругвах і св. хрест шануючи, нарід наш з давних часів ставить його на полях і дорогах.

Одні тільки сектанти не то що не шанують чесного хреста, а ще й осуджують божевільно його шанування. На цих людях здійснюються слова апостола Павла, що писав про загибель таких людей: „Слово про хрест *погибающим* дурущі, нам же, що спасаємось, сила Божа! І про таких людей, як штундисти, байбейлники, суботники і тим подібні сектярі, з жалем говорить апостол, як „про ворогів хреста Христового, котрим кінець — погибель, котрим Бог — черево, а слава в соромі їх, що про землю думають“.

А нас чесних християн, нехай хоронить сила Чесного і Животворчого Хреста Господнього — в житті і при смерті. Нехай би ми в останній годині сподобилися прийняти св. Напуття і Маслосвяття, що відчинили б нам ворота до Царства вічного.

Нехай би Христос — Цар життя, смерті й посмертного життя, сказав до кожного з нас ласкаве слово, як до розкаяного розбійника на хресті:

„Направду говорю тобі: Сьогодні зо мною будеш у раю“.

Багато душ молить з розбійником Христа Царя:

„Спогадай мене, Господи, як прийдеш
у царстві Твоім“,

та мало є тих, що слухають відповіді Христової:

„Щасливі вбогі духом, бо їхнє царство небесне.

Щасливі ті, що плачуть, бо вони втішаться.

Щасливі тихі, бо вони наслідять землю.

Щасливі голодні і жадні справедливости,
бо вони вдоволяться.

Щасливі милостиві, бо їх помиловано буде.

Щасливі чисті серцем, бо вони Бога
бачитимуть.

Щасливі миротворці, бо вони синами Божими
назвуться.

Щасливі переслідувані за праведність, бо їхнє
царство небесне.

Щасливі, коли ганьбитимуть вас, і проганяти-
муть, і наговорюватимуть всяке лихе
слово на вас мене ради.

Радуйтеся й веселіться, бо заплата вам велика
на небесах“.

Ці Божі слова співає Церква над домовиною кож-
ного християнина.

Чи ми поправді такі щасливі, чи хочемо такі
бути? Чимало померших душ християнських справді ви-
конали святі Христові заповіді. Милости Божої, царства
небесного і прощення гріхів їхніх у Христа, безсмерт-
ного Царя і Бога ~~нашого~~ просімо, собі ж побажаймо,
щоб сумлінно виповнили слова апостола Павла, читані
у Велику Суботу:

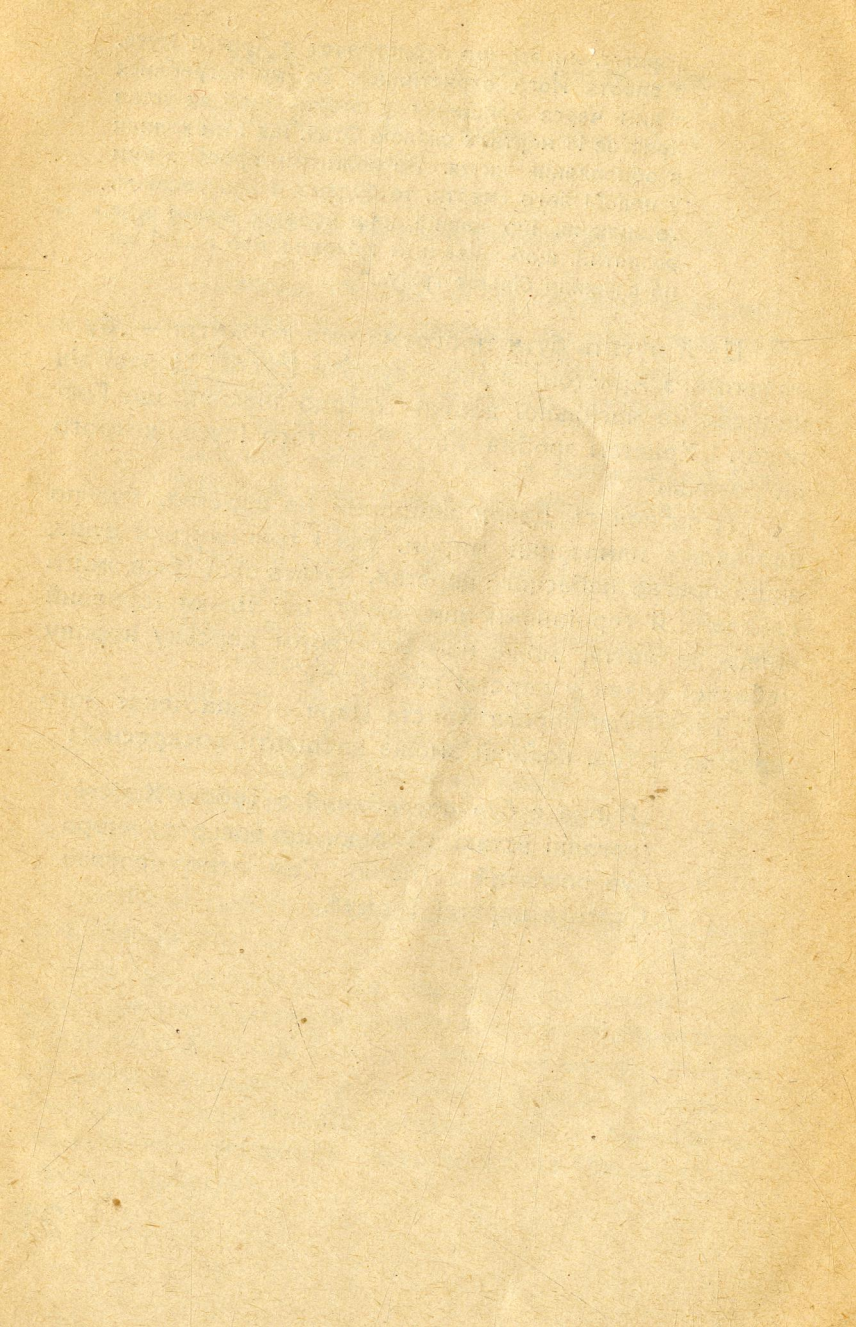
„Браття, ми всі, що охристилися в Христа Ісуса, в смерть Його охристилися. Бо ми погреблися з ним через хрищення у смерть, щоб як устав Христос із мертвих славою Отця, так і ми ходили в обновленні життя. Бо коли ми зрослі з ним у подобі його смерті, то будемо й воскресення, те знаючи, що давній наш чоловік з ним став розпятий, щоб знівечити гріховне тіло і щоб ми не служили більше гріху...”

Це й мусить бути програма нашого життя — бути розпятим з Христом, вірно служачи Ісусові Цареві від колиски до могильної дошки „твердо знаючи, що Господом і Христом зробив його Бог, того Ісуса, котрого ви розпiali”.

А як колись Давид вибраний на царство, був по царському намазаний миром, так і християнська душа, якщо прагне небесного царства, мусить свої гріхи змити сльозами й терпіннями памятаючи, що тільки терневий вінець за життя, може нам вислужити царську корону небесної слави у царстві небесному.

Така була дорога Христа Царя — така чекає його підданих, і тоді кожний зможе заспівати воскресної:

„Вчора я був погребаний з Тобою Христе, сьогодні встаю з Тобою, що воскрес; вчора був розпятий з Тобою, Сам мене прослав Спасе в царстві Твому”.

Х р и с т о с в о с к р е с !

„Тілом уснув як мертвий, Царю і Господи, і після трьох днів воскрес єси, Адама двигнув від зітління і знищив смерть; Пасха нетлінности, Світа Спасіння“.

(Воскр. Світилен).

„Очистім почування і побачимо в неприступному світлі воскресення Христа, що сіє, щоб ми — співаючи пісню перемоги — виразно почули, як Він говорить: Радуйтеся!“ Ось так закликає св. Церква святкувати празник празників — Воскресення Христа. Бо і справді безмірно велике діло виконується. Господь стирає в порошок ворота ада, Своєю смертю руйнує смертне царство, людський рід освободжає від зітління, життя та нетління світові приносить і велику милість. Тому то Церква кожен неділю присвячує згадці про ту велику перемогу Христа над земними і підземними силами, та хрест святий вяже нерозривно зо світлим воскресенням. Сама навіть рання відправа Великої Суботи*) свої сльози і ридання при Господньому гробі вже на вечірні лучить з думкою про радість будучу і перемогу.

„О Божий Слове — ридає Богородиця — о радосте моя! Як я перетерплю тридневне погребення Твоє? Хто дасть Мені воду, і джерела сліз, щоб оплакувати мого солодкого

*) Тзв. Єрусалимська Утренья; правиться у Велику Пятницю ввечері.

Ісуса. О гори і холми і людей множества!
Заплачте і всі ридайте зо мною, Бога вашого
Матіррю“.

„Не ридай за Мною, Мамо — відповідає
Христос — бачучи Мене в гробі, бо встану
і прославлюся!“...

І справді!

Це ж із гробу встає той Бог, що Йому співав
Мойсей і синове Ізраїлеві, перейшовши сухою ногою
Червоне Море:

„Ой співаймо ж Господеві, славно бо просла-
вився Господь, сила моя і велич, був
моїм рятунком. Він мій Бог, вознесу Його,
прославлю Бога-Отця мого.

Ой співаймо ж Господеві, славно бо просла-
вився. Колесниці Фараона і полки —
потуги Божа сила потопила, повкидала
в море; Лицарі над лицарями згинули
в Червонім.

Ой співаймо ж Господеві, славно бо просла-
вився. Господи! Твоя правиця вславилася
в потузі; Господи! Твоя десниця ворога
згубила.

Ой співаймо ж Господеві, славно бо про-
славився.

Ой царюй же, Боже правий, правдою во віки“.

І справді Христос смертю Своєю і воскресенням
царює велично не тільки над усім земним і підземним,
але під Його царською владою є душі наші; Він же —
Спас душам нашим, Він Тайною св. Покаяння - Сповіді

очищує та вириває з неволі гріха. Він у славному вознесенню Свому гейби поширює Своє Царство, владу-панування.

Він, Цар слави, сидітиме по правиці Отця і судитиме живих і мертвих, бо на те Христос умер і ожив, щоб і над мертвими і над живими панувати. А царству Його кінця не буде. Він — благословенний на престолі слави Царства Свого, говорить до нас:

„Хто переможе, дам йому сісти зо Мною на Моїм престолі — як і Я переміг і сів з Моїм Отцем на Його престолі“.

„Та як жеж можемо обіцувати собі блаженство вічного життя і спільне життя зо святими і радість з ангелами перед лицем Христовим, коли вище цінимо життя розкоші, ніж життя по заповідям Божим?

Як жеж стану з Йовом — я, що й малої прикрости не вмію прийняти з вдячністю?

Як жеж відберу нагороду з Давидом, коли немає в мене його великодушности для ворога?

Як жеж з Даниїлом — я, що не шукав Бога невпинно здержливістю й усильною молитвою.

Як жеж з іншими святими, коли не йшов їх слідами? Чи може суддя бути так мало розважний, щоб признати однакові вінці тому, що переміг, і тому, що не боровся? Який же полководець приступить до поділу воєнної добычі тих, що не показалися на полі битви на рівні з тими, що досягнули перемогу? Бог добрий, але і справедливий; а справедливість лежить у плаченні по заслугі як написано:

„Наділи добром Господи, добрих і правих
серцем, бо тих, що звертаються на криві
дороги, відведе Господь з явними беззакон-
никами на погибіль“. (Пс. 114*).

Стараймося що сили мати *добре і праве серце*,
щоб могли Христе

„по правді причащатися Тебе
в навечірньому дні царства Твого“.

*) Св. О. Н. В. Вел. „Аскетичні Твори“ в перекладі Митр.
А. Шептицького, ст. 143.

С л а в а І с у с у Х р и с т у !

„Стала цариця праворуч Тебе,
в шату позолочену вдягнена,
вбрана різнобарвно“.

(Пс. 44. 10).

В день св. П'ятидесятниці, серед чудових прохань
на мирній єктенії, є і такі:

„Щоб ми сподобилися нетлінного царства
благодати св. Духа, Господу помолімся!

Щоб Господь Бог почув нас грішних, і зіслав
на нас св. Духа, і освятив нас,

Господу помолімся!“

Тим царством нетлінної благодати св. Духа, після-
ного нам Христом — є Обручниця Христова, Церква
свята, що звершує та освячує наші душі, та й через
те являється Царством Христовим на землі.

„Христос полюбив Церкву і Себе самого
віддав за неї, щоб Її освятити, очистивши
купіллю води через Слово, щоб самому Собі
виставити славну Церкву, що не має ка-
зи або морщини — або щось подібне, але, щоб
була свята і непорочна“, — впевняє нас
апостол.

Коли священник приготує на проскомидії*) святі Дари — хліб і вино — до Служби Божої, то довкола св. Агнця розкладає на дискосі частиці в честь святих у небі, далі за живих, а врешті за померших. Тим він зазначає, що довкола св. Агнця — Ісуса Христа, зібрана вся Його Церква, і та прославлена в небі, і та страдальна в чистилищі і та воююча на землі. Вся вона є одним тілом, а головою Її — Христос.

Він Цар-Голова небесних, бо Його ласки і щедроти душам святих відчинили райські двері, де вони прославляють Свого Царя і „Всесвітню славу, що Владику зродила і царство відчинила“ — пресвяту Богородицю.

Він Цар-Голова підземних, бо стер адові ворота мідяні, зломив царство сатани і визволив душі праведних.

Він Цар-Голова земних, що скріплювані святими Тайнами борються під Його прапором аж до останньої хвилини життя під проводом єпископів і священників.

А як тісно зв'язаний жених з обручницею, так уся Церква злучена з Христом, що над нею царює та ласкою Її оживляє. От тому то всі члени того Тіла Христового, Церкви Божої мають любити один одного, заступатися, молитвами спомагатися і величати Христа, Свого Царя.

І справді наша східня св. Церква скрізь у відправах та іконах зазначає, що Христос — Цар Її. Тому західня Церква, може і під впливом східньої, заводить у себе особливе свято Христа Царя і щиро Йому поклоняється.

*) Проскомидія або приношення — це приготування хліба і вина до Служби Божої.

І ми прийдім і поклонімся Ісусу Христу, Цареві і Богу нашему, та вірно заспіваймо Йому акафистову молитву:

Ісусе, Царю царюючих!
Ісусе, Владико володіючих!
Ісусе, Царю преславний!
Ісусе, Сину Божий, помилуй мене!

Бо Твоя влада і Твоє єсть царство, і сила і слава Отця, і Сина, і Святого Духа, тепер і завжди, і на віки вічні.

В нашій літературі

про Христа Царя та Його Царство

є такі оригінальні праці:

Митр. А. Шептицький: „**Божя Мудрість**“,
Львів 1932 р. у розд.: „Друге прохання“,
ст. 81—91.

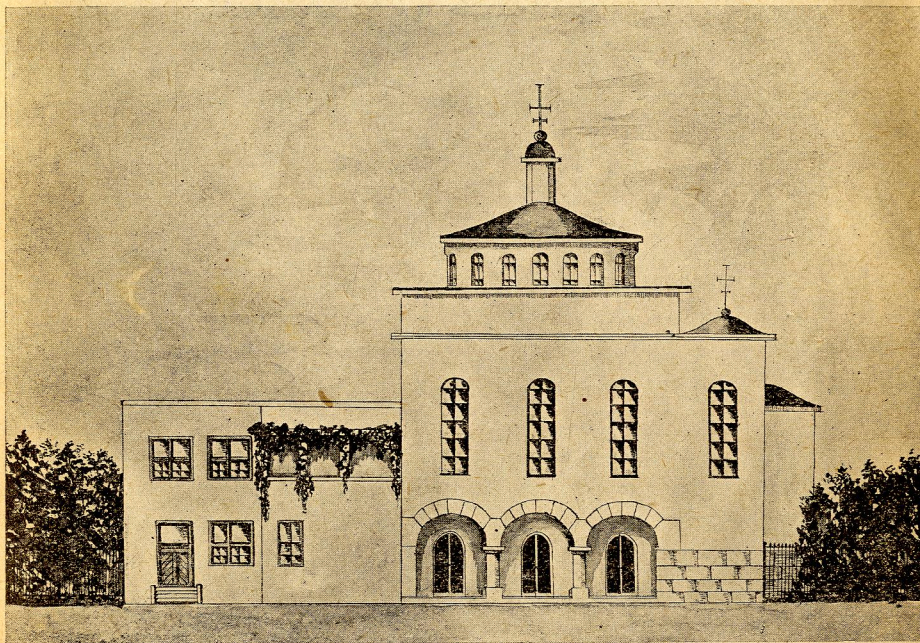
Того ж Автора: „**Остання неділя жовтня**“,
— послання; д. АЕВ. Ч. 11. Львів 15. 11.
1934., ст. 221—235.

З неоригінальних: „**Папська енцикліка**“,
д. АЕВ. Ч. 2. 1926.

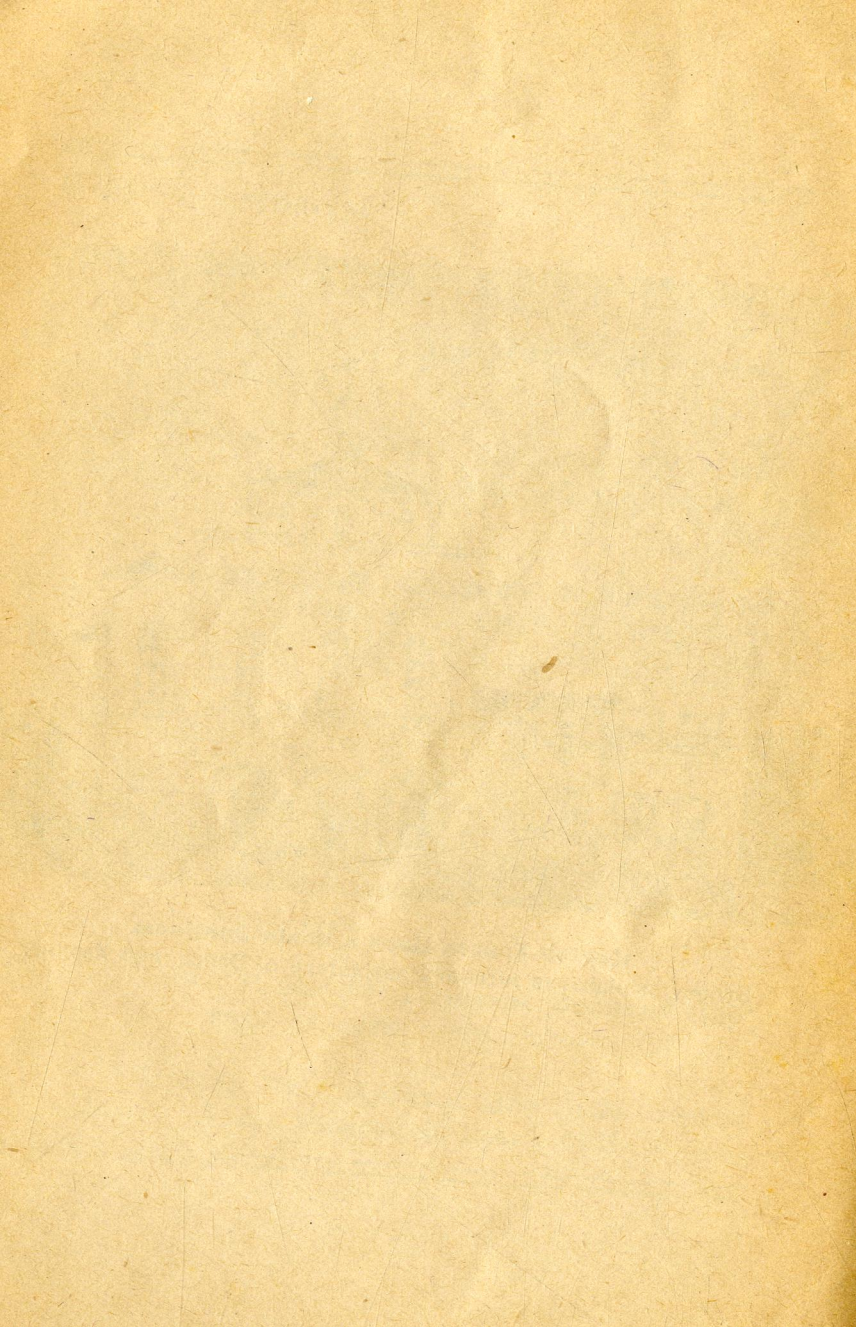
Св. О. Н. Василя Вел.: „**Вступна аскетична наука**“ у збірці: „Аскетичні твори“, переклад Митропол. Андрія Шептицького, Львів 1924.

Чужі: *Р. Медера*: „**Христос Великий Цар**“
поль. переклад з нім. Познань 1934.

Тігамер Тот: „**Христос Цар**“, поль. перекл.
з під. проповідей, Краків 1933.

Церква Христа Царя в Новім Знесінню.
Будову заініціював місцевий завідабель о. Володимир Харина.

0187
(1986)

p1

1389^y

рл 1389

О. Годунько

Христос - цар